

FEDERALE OVERHEIDSDIENST  
WERKGELEGENHEID, ARBEID EN  
SOCIAAL OVERLEG

-----

**Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk**

-----

**Advies nr. 278 van 28 januari 2026 over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van titel 1 betreffende chemische agentia en titel 2 betreffende kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische agentia en agentia met hormoonontregelende eigenschappen van boek VI van de codex over het welzijn op het werk (D292).**

## **I. VOORSTEL EN MOTIVERING**

Bij brief van 19 juni 2025 heeft de Minister van Werk, het ontwerp van koninklijk besluit (OKB) tot wijziging van titel 1 betreffende chemische agentia en titel 2 betreffende kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische agentia en agentia met hormoonontregelende eigenschappen van boek VI van de codex over het welzijn op het werk aan de Voorzitter van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk (Hoge Raad) overgemaakt met de vraag hierover een advies te geven.

### ***Toelichting betreffende het ontwerp van koninklijk besluit (hieronder OKB)***

Dit OKB voorziet in de omzetting van [Richtlijn \(EU\) 2024/869 van 13 maart 2024 tot wijziging van Richtlijn 2004/37/EG en van Richtlijn 98/24/EG, wat de grenswaarden voor lood en de anorganische verbindingen daarvan en voor diisocyanaten betreft](#).

De omzetting moet uiterlijk op 9 april 2026 gebeurd zijn.

Om de richtlijn om te zetten, voorziet het OKB in wijzigingen van boek VI van de codex over het welzijn op het werk.

- Betreffende de diisocyanaten

In punt A van bijlage VI.1-1 van de codex zijn dezelfde grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling ingevoerd voor alle diisocyanaten die als NCO worden gemeten.

De grenswaarden voor de reeds in de bijlage vermelde diisocyanaten worden verlaagd en er wordt een lijn “Diisocyanaten (niet elders gespecificeerd)” toegevoegd.

Zoals in de om te zetten richtlijn voorzien, wordt de verlaging van de grenswaarden voor beroepsmatige blootstelling aan diisocyanaten in twee fasen gepland.

In deze bijlage wordt een noot (13) toegevoegd om uit te leggen wat NCO betekent: “*Met NCO worden de functionele isocyanaatgroepen van de diisocyanaatverbindingen bedoeld*”.

- Betreffende lood en anorganische verbindingen daarvan

In punt A van bijlage VI.1-1 van de codex wordt de grenswaarde voor beroepsmatige blootstelling aan lood en zijn anorganische verbindingen in één stap verlaagd, zoals in de om te zetten richtlijn.

Het gaat om een blootstellingswaarde in de lucht: 0,03 mg/m<sup>3</sup>.

In bijlage VI.1-2 van de codex wordt de bindende biologische grenswaarde voor lood en zijn anorganische verbindingen in twee stappen verlaagd, zoals in de om te zetten richtlijn.

### Algemene regels

Vanaf de inwerkingtreding van het koninklijk besluit tot en met 31 december 2028 is de bindende biologische grenswaarde voor werknemers 30 µg Pb/100 ml bloed.

Vanaf 1 januari 2029 is de bindende biologische grenswaarde voor werknemers 15 µg Pb/100 ml bloed.

### Afwijkingen op de algemene regels

Het OKB voorziet dat de werknemers die een loodgehalte in het bloed hebben dat hoger ligt dan de nieuwe hierboven vermelde bindende biologische grenswaarde, ten gevolge van een historische blootstelling aan lood vóór 9 april 2026, onder bepaalde voorwaarden de toestemming kunnen krijgen om hun werk dat gepaard gaat met blootstelling aan lood, voort te zetten (regelmatig gezondheidstoezicht, bloedloodgehalte lager dan de vroegere biologische grenswaarde, dalende trend van het bloedloodgehalte naar de nieuwe biologische grenswaarde bij deze werknemers).

Het OKB voorziet ook dat het loodgehalte in het bloed bij vrouwen in de vruchtbare leeftijd niet hoger mag zijn dan de Belgische referentiewaarde van de algemene bevolking die niet beroepsmatig aan lood is blootgesteld (P97,5: 3,16 µg Pb/100 ml; Hoet et al., Clin. Chem. Med., 2020).

Deze regel wordt in het OKB vermeld om rekening te houden met een aanbeveling die is opgenomen onder noot (9), zoals bepaald onder punt 3) van bijlage II van de om te zetten richtlijn, nl.: *“Er wordt aanbevolen dat het loodgehalte in het bloed bij vrouwen in de vruchtbare leeftijd niet hoger is dan de referentiewaarden van de algemene bevolking die in de betrokken EU-lidstaat niet beroepsmatig aan lood is blootgesteld. Wanneer er geen nationale referentiewaarden beschikbaar zijn, wordt aanbevolen dat het bloedloodgehalte bij vrouwen in de vruchtbare leeftijd niet hoger is dan de biologische richtwaarde van 4,5 µg/100ml.”*

Deze regel is gebaseerd op het feit dat lood en zijn anorganische verbindingen *‘reprotoxische agentia zonder drempelwaarde’* zijn, zoals vermeld in bijlage II, punt 2) van de om te zetten richtlijn.

- Betreffende de definitie van mutageen agens

Overeenkomstig de om te zetten richtlijn wordt de definitie van mutageen agens in artikel VI.2-2 van de codex uitgebreid om ook te omvatten:

*“een stof, mengsel of procédé bedoeld in bijlage VI.2-2 “Lijst van de procédés tijdens welke een stof of mengsel vrijkomt”, alsmede een stof of mengsel die (dat) vrijkomt bij een in dezelfde bijlage bedoeld procédé.”*

- Met betrekking tot andere wijzigingen aangebracht in bijlage VI.I-1 van de codex

In punt A van bijlage VI.1-1 van de codex worden de kolom “bijkomende indeling” van de tabel en noot (7) “bijkomende indeling” onderaan de tabel met grenswaarden bijgewerkt.

De vermelding C wordt vervangen door de vermelding VI.2 of VI.2 (N), die betrekking hebben op kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische agentia en agentia met hormoonontregelende eigenschappen. De toelichting bij de vermelding D wordt eveneens bijgewerkt.

In punt B van bijlage VI.1-1 van de codex wordt het nummer van bepaalde normen voor de metingen geactualiseerd.

Het koninklijk besluit treedt in werking tien dagen na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.

### ***Behandeling van het ontwerp van koninklijk besluit binnen de Hoge Raad en zijn organen***

Het ontwerp van koninklijk besluit (OKB) werd op 26 juni 2025 aan het uitvoerend bureau voorgelegd (PPT/PBW – D292 – BE 1895).

Tijdens de vergadering van het uitvoerend bureau van 2 september 2025 hebben de leden van het uitvoerend bureau beslist dit OKB te bespreken tijdens de vergadering van het bijzonder uitvoerend bureau van 23 september 2025.

De administratie heeft het OKB voorgesteld tijdens de vergadering van het bijzonder uitvoerend bureau op 23 september 2025, onder meer met behulp van een PowerPointpresentatie.

Tijdens deze presentatie heeft de administratie gewezen op het bestaan van nieuwe REACH beperkingen, waarbij grenswaarden worden vastgesteld voor twee aprotische solventen: N,N-dimethylacetamide (DMAC) en 1-ethylpyrrolidine-2-on (NEP).

Deze nieuwe beperkingen werden ingevoerd door de [VERORDENING \(EU\) 2025/1090 van 2 juni 2025 tot wijziging van bijlage XVII bij Verordening \(EG\) nr. 1907/2006 wat N,N-dimethylacetamide \(DMAC\) en 1-ethylpyrrolidine-2-on \(NEP\) betreft](#).

Deze verordening werd uitgevaardigd na het bezorgen van het OKB aan de beleidscel van de Minister van Werk en werd dan ook nog niet geïntegreerd in dit OKB.

De Hoge Raad heeft nota genomen van deze informatie.

Het dossier is besproken tijdens meerdere vergaderingen van het uitvoerend bureau (7 oktober 2025, 18 november 2025, 10 december 2025, 19 december 2025 en 21 januari 2026).

De leden van het uitvoerend bureau hebben tijdens de vergadering van het uitvoerend bureau van 21 januari 2026 besloten om dit ontwerp van koninklijk besluit ter advies voor te leggen aan de plenaire vergadering van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk van 28 januari 2026 (PPT/PBW – D292 – XXX).

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk heeft zijn advies geformuleerd tijdens de plenaire vergadering van 28 januari 2026.

## **II. ADVIES VAN DE HOGE RAAD VAN 28 JANUARI 2026**

De Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk brengt, onder voorbehoud van de in punt B vermelde gezamenlijke opmerkingen, een **positief advies** uit over het ontwerp van koninklijk besluit tot wijziging van titel 1 betreffende chemische agentia en titel 2 betreffende kankerverwekkende, mutagene en reprotoxische agentia en agentia met hormoonontregelende eigenschappen van boek VI van de codex over het welzijn op het werk, **met uitzondering voor wat betreft de bepaling in bijlage II van dit OKB** waarin wordt gesteld dat **het loodgehalte in het bloed bij vrouwen in de vruchtbare leeftijd niet hoger mag zijn dan de Belgische referentiewaarde van de algemene bevolking die niet beroepsmatig aan lood is blootgesteld**. De Hoge Raad neemt over het algemeen principe van een niet te overschrijden biologische grenswaarde een **verdeeld standpunt** in, zoals nader toegelicht in punt C.

## A. Belangrijke overwegingen uit de Europese Richtlijn 2004/37/EG

De Hoge Raad wenst een aantal belangrijke elementen inzake lood aan te halen, zoals geformuleerd in de overwegende bepalingen van de aanhef van de om te zetten richtlijn. Deze bepalingen hebben, al naargelang het geval, geleid tot gezamenlijke standpunten (punt B) en tot verdeelde standpunten (punt C).

Het betreft volgende elementen:

- 1) *Lood en de anorganische verbindingen daarvan zijn belangrijke reprotoxische agentia op het werk, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor zowel de vruchtbaarheid als de ontwikkeling van de foetus en voldoen aan de criteria voor indeling als voor de voortplanting giftige stof van categorie IA overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1272/2008 van het Europees Parlement en de Raad, en zijn derhalve reprotoxische agentia zoals gedefinieerd in artikel 2, punt b bis), van Richtlijn 2004/37/EG (zie overweging 6);*
- 2) *Op grond van artikel 16 bis van Richtlijn 2004/37/EG dienen het Europees Parlement en de Raad, op basis van de beschikbare wetenschappelijke en technische gegevens, in de notatiekolom van bijlage III bij die richtlijn, aan te geven of een reprotoxisch agens een reprotoxisch agens zonder drempelwaarde of een reprotoxisch agens met een drempelwaarde is. Uit studies is gebleken dat lood aan de basis ligt van ongeveer de helft van alle blootstellingen aan reprotoxische agentia op het werk. Het is wetenschappelijk niet mogelijk een niveau vast te stellen waaronder blootstelling aan lood en de anorganische verbindingen daarvan veilig zou zijn voor de ontwikkeling van de nakomelingen van vrouwelijke werknemers in de vruchtbare leeftijd. Daarom moet voor lood en de anorganische verbindingen daarvan een notatie als “reprotoxisch agens zonder drempelwaarde” worden ingevoerd en moeten werkgevers ervoor zorgen dat de beroepsmatige blootstelling van werknemers aan lood en de anorganische verbindingen daarvan wordt beperkt tot een niveau dat zo laag is als technisch mogelijk is (zie overweging 7);*
- 3) *Bovendien heeft het ACSH in zijn advies van 24 november 2021 over lood en de anorganische verbindingen daarvan voorgesteld dat het bloedloodgehalte bij vrouwen in de vruchtbare leeftijd niet hoger mag liggen dan de referentiewaarden van de algemene bevolking in de betrokken lidstaat die niet beroepsmatig aan lood en de anorganische verbindingen daarvan wordt blootgesteld. Het RAC heeft geadviseerd om een biologische richtwaarde te gebruiken, omdat er onvoldoende wetenschappelijk bewijs was om een biologische grenswaarde voor vrouwen in de vruchtbare leeftijd vast te stellen. In zijn advies van 11 juni 2020 geeft het RAC een niet-bindende aanbeveling dat, indien er geen nationale referentiewaarden beschikbaar zijn, het bloedloodgehalte bij vrouwen in de vruchtbare leeftijd niet hoger mag liggen dan 4,5 µg Pb/100 ml bloed omdat de biologische grenswaarde voor lood en de anorganische verbindingen daarvan de foetussen of nakomelingen van vrouwen in de vruchtbare leeftijd niet beschermt (zie overweging 13);*
- 4) *Daarom, en omdat het essentieel is dat de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van de foetussen of nakomelingen van vrouwelijke werknemers niet leidt tot een ongunstige behandeling van vrouwen op de arbeidsmarkt, en aangezien het geen afbreuk doet aan het Unierecht inzake de gelijke behandeling van mannen en vrouwen, moet deze richtlijn, naast de vaststelling van biologische grenswaarden voor alle werknemers, voorzien in medische controles bij vrouwelijke werknemers in de vruchtbare leeftijd van wie het bloedloodgehalte hoger ligt dan 4,5 µg Pb/100 ml bloed of de nationale referentiewaarde van de algemene bevolking die niet beroepsmatig aan lood en de anorganische verbindingen daarvan wordt blootgesteld, voor zover een dergelijke waarde bestaat, teneinde rekening te houden met hun specifieke situatie. De waarde van 4,5 µg Pb/100 ml bloed is een indicator voor blootstelling, maar niet voor identificeerbare schadelijke gezondheidseffecten. Daarom fungeert die waarde als verklikkermarker om werkgevers te waarschuwen over de noodzaak om specifieke aandacht te besteden aan dat specifieke potentiële risico en om maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat blootstelling aan lood en de anorganische verbindingen daarvan niet leidt tot schadelijke gezondheidseffecten inzake de ontwikkeling van de foetussen of nakomelingen van vrouwelijke werknemers. Die bepaling vormt een aanvulling op de bestaande verplichtingen inzake risicobeoordelingen, informatie en opleiding, die een belangrijke rol spelen bij het zoveel mogelijk beperken van de risico's (zie overweging 14).*

## **B. Gezamenlijke opmerkingen bij het OKB**

### **1. Betreffende de grenswaarden van bepaalde diisocyanaten gemeten in NCO**

In de Franse versie van bijlage I van het OKB moet de grenswaarde 0,037 worden geschrapt in de kolom 'grenswaarde mg/m<sup>3</sup>' van de tabel onder punt A van bijlage VI.1-1 van de codex, voor de volgende agentia:

- Diisocyanate de 2,4-toluène (TDI) (mesuré en NCO) (13) ;
- Diisocyanate de 2,6-toluène (TDI) (mesuré en NCO) (13) ;
- et Diisocyanate de toluène (mélange d'isomères)  
(mesuré en NCO) (13).

Deze grenswaarde is geschrapt in de Nederlandstalige versie van het OKB.

### **2. Betreffende lood en de anorganische verbindingen daarvan**

#### ***Belgische referentiewaarde***

In bijlage II van het OKB wordt vermeld dat het loodgehalte in het bloed bij vrouwen in de vruchtbare leeftijd niet hoger mag zijn dan deze Belgische referentiewaarde van de algemene bevolking die niet beroepsmatig aan lood is blootgesteld, zijnde 3,16 µg Pb/100 ml. (verkeerdelijk in het OKB vermeld als 3,61 µg Pb/100 ml.).

De Hoge Raad stelt evenwel vast dat deze in het OKB vermelde referentiewaarde zich uitsluitend baseert op een wetenschappelijke opinie van *Hoet et al.*

De Hoge Raad is van mening dat deze basis onvoldoende is om momenteel te kunnen concluderen dat er een nationale referentiewaarde bestaat. De Hoge Raad is dan ook van oordeel dat de in de Europese richtlijn vermelde waarde van 4,5 µg Pb/100 ml op dit ogenblik gebruikt kan worden. De Hoge Raad is dan ook van mening dat de in het OKB vermelde nationale referentiewaarde moet worden geschrapt.

De Hoge Raad is evenwel verdeeld over het feit of deze waarde een al dan niet bindend karakter dient te hebben (zie punt C).

#### ***Historische blootstelling van vrouwen in de vruchtbare leeftijd***

In het kader van de werkzaamheden van de Hoge Raad heeft een werkgeversvertegenwoordiger gegevens gepresenteerd over de trends in het loodgehalte in het bloed van werknemers die geen productietaken uitvoeren (laboratoriumwerk, administratieve taken, managementfuncties), maar wel in direct contact staan met productiemedewerkers die aan lood worden blootgesteld. Het ging om cumulatieve gegevens van meerdere bedrijven.

Uit deze gegevens blijkt dat een aantal werknemers in de vruchtbare leeftijd een loodgehalte in het bloed hebben dat hoger is dan de waarde van 4,5 µg Pb/100 ml bloed wegens een historische blootstelling aan lood.

Deze werknemers worden onderworpen aan gezondheidstoezicht en worden strikt opgevolgd door de arbeidsarts.

Er werd ook vastgesteld dat hun loodgehalte in het bloed de afgelopen jaren aanzienlijk was gedaald als gevolg van de preventiemaatregelen die hun werkgever had genomen om de blootstelling aan lood van werknemers en werkneemsters zoveel als mogelijk te beperken.

De Hoge Raad is er zich ook van bewust dat werkgevers in de betrokken sector al aanzienlijke investeringen doen om de productie en de organisatie van het werk aan te passen teneinde de blootstelling aan lood te beperken tot een niveau dat zo laag is als technisch mogelijk is, en dat arbeidsartsen de blootgestelde werknemers strikt opvolgen.

Daarom vraagt de Hoge Raad dat in de regelgeving wordt voorzien dat de werkneemsters in de vruchtbare leeftijd met hoge historische blootstellingswaarden kunnen worden toegestaan te blijven werken.

De Hoge Raad wijst er wel op dat het belangrijk blijft dat deze werkneemsters strikt opgevolgd blijven door de arbeidsarts en dat de werkgever passende technische, organisatorische en hygiënische maatregelen neemt om ervoor te zorgen dat de bloedloodwaarden bij deze werkneemsters afnemen.

De Hoge Raad vraagt in dat verband dat de Unierichtsnoeren voor gezondheidstoezicht, zodra deze zullen zijn opgesteld door de Europese Commissie, kenbaar gemaakt worden op de website van de FOD.

Deze richtsnoeren zullen advies omvatten over de uitvoering van de bepalingen inzake het bloedloodgehalte, rekening houdend met het feit dat lood het lichaam slechts traag verlaat, alsook met de bijzondere bescherming die werkneemsters in de vruchtbare leeftijd moet worden verleend (zie art. 2 van Richtlijn 2024/869).

### ***Betreffende de te verzamelen gegevens***

De Hoge Raad engageert zich om de situatie op het vlak van blootstelling aan lood en de anorganische verbindingen ervan, in het bijzonder van de werknemers/werkneemster met historische blootstelling en van werkneemsters in de vruchtbare leeftijd, nauwgezet op te volgen door op regelmatige basis cijfers te verzamelen en te bestuderen over de evolutie van de situatie in de betrokken Belgische ondernemingen.

### **3. Betreffende het ondersteunen van kmo's om de naleving van de nieuwe regels te vergemakkelijken**

In dit verband onderstreept de Hoge Raad overweging 2 van de richtlijn, die bepaalt:

*“(2) Het is belangrijk dat de lidstaten ervoor zorgen dat alle werknemers dezelfde bescherming genieten en dat zij de naleving van de verplichtingen van deze richtlijn door kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's, ook wel midden- en kleinbedrijf (mkb) genoemd), met inbegrip van micro-ondernemingen, vergemakkelijken. Kleine en middelgrote ondernemingen en micro-ondernemingen — de grote meerderheid van ondernemingen in de Unie — beschikken veelal slechts over beperkte financiële, technische en personele middelen. De lidstaten moeten daarom, in overeenstemming van hun nationale praktijken, rekening houden met de gevolgen van de uitvoering van deze richtlijn voor kleine en middelgrote ondernemingen en micro-ondernemingen, zoals omslachtige administratieve taken, zodat zij, indien nodig, hun naleving van de verplichtingen van deze richtlijn kunnen vergemakkelijken, bijvoorbeeld door middel van technische bijstand of financiële steun met relevante middelen van de Unie.”.*

### **4. Betreffende het bijkomend voorstel van de administratie betreffende twee aprotische solventen (buiten OKB)**

De Hoge Raad is akkoord met het bijkomend voorstel van de administratie om aan de tabel met de grenswaarden bedoeld in bijlage VI.1-1. A van de codex over het welzijn op het werk twee aprotische solventen toe te voegen: N,N-dimethylacetamide (DMAC) en 1-ethylpyrrolidine-2-on (NEP).

Op die manier wordt deze tabel in overeenstemming gebracht met Verordening 2025/1090 die rechtstreeks van toepassing is. De tabel moet als volgt worden aangepast:

toe te voegen aan bijlage VI.1-1.A:

N° EINECS (1)	N° CAS (2)	Noms des agents	Valeur limite en ppm (3) (5)	Valeur limite en mg/m <sup>3</sup> (3) (6)	Valeur courte durée en ppm (4) (5)	Valeur courte durée en mg/m <sup>3</sup> (4) (6)	Classification additionnelle (7)
220-250-6	2687-91-4	1-Éthylpyrrolidin-2-one (NEP)	*	4 (après le 23 décembre 2026)	*	*	VI.2, D

EINECS-nr. (1)	CAS-nr. (2)	Naam van de agentia	Grenswaarde ppm (3) (5)	Grenswaarde mg/m <sup>3</sup> (3) (6)	Korte-tijdswaarde ppm (4) (5)	Korte-tijdswaarde mg/m <sup>3</sup> (4) (6)	Bijkomende indeling (7)
220-250-6	2687-91-4	1-ethylpyrrolidine-2-on (NEP)	*	4 (na 23 december 2026)	*	*	VI.2, D

aan te passen in bijlage VI.1-1.A :

N° EINECS (1)	N° CAS (2)	Noms des agents	Valeur limite en ppm (3) (5)	Valeur limite en mg/m <sup>3</sup> (3) (6)	Valeur courte durée en ppm (4) (5)	Valeur courte durée en mg/m <sup>3</sup> (4) (6)	Classification additionnelle (7)
204-826-4	00127-19-5	N,N-diméthylacétamide (DMAC)	10	36	20	72	D
204-826-4	127-19-5	N,N-diméthylacétamide (DMAC)	*	13 (après le 23 décembre 2026 ; en cas de de l'utilisation en tant que solvant dans la production de fibres synthétiques et artificielles: à partir du 23 juin 2029)	20	72	VI.2, D

EINECS-nr. (1)	CAS-nr. (2)	Naam van de agentia	Grenswaarde ppm (3) (5)	Grenswaarde mg/m <sup>3</sup> (3) (6)	Korte-tijdswaarde ppm (4) (5)	Korte-tijdswaarde mg/m <sup>3</sup> (4) (6)	Bijkomende indeling (7)
204-826-4	00127-19-5	N,N-Dimethylacetamide	10	36	20	72	D
204-826-4	127-19-5	N,N-Dimethylacetamide (DMAC)	*	13 (na 23 december 2026; bij gebruik als oplosmiddel bij de vervaardiging van synthetische of kunstmatige vezels: met ingang van 23 juni 2029)	20	72	VI.2, D

## C. Verdeelde standpunten

### **1. Standpunt van de vertegenwoordigers van de werkgevers**

Voor de werkgeversvertegenwoordigers dient de waarde van 4,5 µg Pb/100 ml bloed beschouwd te worden als een verklikkermarker die de werkgever waarschuwt ingeval het bloedloodgehalte van de werkneemster in vruchtbare leeftijd deze waarde overschrijdt. Dit wordt ook zo voorzien in overweging 14 van de richtlijn. Deze werkneemster moet kunnen worden toegelaten te blijven werken, met een strikte opvolging door de arbeidsarts. De werkgever moet gepaste technische, organisatorische en hygiënische maatregelen nemen.

De sector heeft het nooit nagelaten om voortdurend te streven naar lagere blootstelling. De inspanningen zijn belangrijk en omvangrijk en worden erkend én geprezen door de vertegenwoordigers van de werknemers (zowel lokaal als interprofessioneel).

We moeten vaststellen dat we nu op een niveau zitten waar verder terugdringen van de blootstelling meer vergt dan technische en organisatorische maatregelen. Gedrag speelt een steeds belangrijkere rol met alle beperkingen van dien waarbij incidenten nooit helemaal uitgesloten kunnen worden.

Wat betreft de blootstelling aan lood in de lucht:

- De verlaging van de blootstelling in de lucht naar 30 µg/m<sup>3</sup> is voor de sector nu al een echte uitdaging.

Wat betreft de blootstelling van vrouwen in de vruchtbare leeftijd:

- Vrouwen in de vruchtbare leeftijd worden in de sector nooit ingezet in een productieomgeving maar wel in nevenfuncties zoals management, labo, administratie, ...
- Een grenswaarde is een binair systeem en de 4,5 µg Pb/100 ml bloed kan niet te allen tijde gegarandeerd worden. Een grens (van 4,5) zal beletten dat vrouwen worden aangeworven in bepaalde functies. We organiseren met de invoering van een grens bijgevolg een -niet gewenst- uitdoofscenario voor vrouwen in de sector.
- De grens van 4,5 µg Pb/100 ml bloed geeft praktische problemen met het risicobeheer en individueel casemanagement alsook werkonzekerheid bij de betrokken personen; de ene keer, indien hoger dan 4,5, zal de vrouw uit het proces moeten gehaald worden, indien lager kan ze er terug aan het werk. Dit is op de werkvloer organisatorisch niet uitvoerbaar.
- Er is geen garantie dat (nieuw aan te werven) vrouwen onder de 4,5 µg Pb/100 ml bloed zullen blijven (onder andere is de voorgeschiedenis van vrouwen die zullen worden aangeworven niet gekend, bv. ze kunnen van een ander bedrijf komen dat lood verwerkt).
- De vrouwen worden medisch zéér goed opgevolgd, geïnformeerd en uit het proces gehaald indien ze zwanger zijn.
- De sector doet voortdurend inspanningen om de blootstelling (niet enkel voor vrouwen) zo laag als technisch mogelijk te houden.
- Het ongeboren leven maximaal beschermen kan optimaal gebeuren met een verklikkerwaarde van 4,5 µg Pb/100 ml bloed. De arbeidsarts kan op deze manier op de meest optimale manier de betrokken werkneemsters helpen.
- De vertegenwoordigers van de werkgevers vragen om de richtlijn toe te passen. Dat gebeurt ook in de meeste EU-landen. De discussie op Europees niveau was grondig en diepgaand. Alle relevante elementen werden meegenomen om tot een evenwichtige tekst te komen. Om reden van concurrentie is het belangrijk dat we dit evenwicht respecteren en op gelijke basis kunnen werken. De loodsector is immers een belangrijke strategische en innovatieve sector in ons land.
- Bovendien zullen op EU-niveau richtsnoeren worden opgesteld voor de ondernemingen en hun werknemers inzake gezondheidsopvolging bij loodblootstelling in samenwerking met het Europees Agentschap voor Veiligheid en Gezondheid op het Werk en een tripartiete werkgroep van het Europees Raadgevend Comité. Deze praktische richtsnoeren gaan uiteraard uit van de tekst van de richtlijn. Het is dus niet alleen om principiële redenen maar ook uit praktische overwegingen belangrijk om ons aan de EU-teksten te houden, willen we

komen tot een effectieve, evenwichtige en gelijkwaardige bescherming van werknemers, vrouwen in het bijzonder, bij situaties waarbij blootstelling aan lood niet helemaal vermeden kan worden.

- Het klopt niet dat “meerdere ondernemingen” erin slagen om onder de 4,5 te blijven. De info zou afkomstig zijn uit een onderneming waar een totaal ander proces gebruikt wordt. De vertegenwoordigers van de werkgevers hebben aan de hand van cijfers aangetoond dat de trend van de blootstelling effectief daalt. Er blijven echter nog heel wat medewerkers van bedrijven uit de sector die boven de waarde van 4,5 zitten en die er ook heel graag zouden willen blijven werken. De maatregelen die daarvoor ingezet worden, zijn van dien aard dat toch een schommelbeweging rond de 4,5 zichtbaar is. En precies daarom, om deze vrouwen aan het werk te kunnen laten, is de verklikkerwaarde zo belangrijk.
- Als reactie op een voorstel van de vertegenwoordigers van de werknemers om de waarde van 4,5 µg Pb/100 ml bloed te evalueren en te koppelen aan een wettelijk kader willen we aangeven dat dit niet is voorzien in de richtlijn.

We moeten de sector voldoende tijd geven om zich in regel te stellen met de lage waarden zoals ze nu in dit OKB zijn opgenomen. Dat doen we niet door binnen afzienbare tijd (eind 2028) de waarden al te herzien.

## ***2. Standpunt van de vertegenwoordigers van de werknemers***

Rekening houdend met de doelstellingen van de richtlijn, nl. een betere bescherming van werknemers tegen de risico's van beroepsmatige blootstelling aan lood en de anorganische verbindingen daarvan, een gevaarlijk reprotoxisch agens, mogelijk te maken en het feit dat de voorliggende richtlijn slechts een minimumstandaard hanteert gebaseerd op een compromis bereikt op EU-niveau, vragen de vertegenwoordigers van de werknemers dat voor werkneemsters in de vruchtbare leeftijd, die na de inwerkingtreding van het koninklijk besluit in dienst treden, de bloedwaarde 4,5 µg Pb/dl niet mag overschrijden. Werkneemsters in de vruchtbare leeftijd, reeds in dienst voor de inwerkingtreding van het koninklijk besluit, met een historische blootstellingswaarde die hoger ligt dan 4,5 µg Pb/dl bloed, kunnen worden toegestaan verder te werken, op voorwaarde dat bij deze werkneemster een dalende trend in de bloedloodwaarde wordt vastgesteld en mits een nauwgezette gezondheidsopvolging door de preventieadviseur-arbeidsarts.

De Europese richtlijn beveelt aan dat de bloedwaarden van vrouwen in de vruchtbare leeftijd onder de nationale referentiewaarde blijven of onder de 4,5µg Pb/dl bloed indien zo'n referentiewaarde niet voorhanden is. Ons compromisvoorstel volgt in deze niet strikt de richtlijn, gaat minder ver dan deze aanbeveling, precies om de reeds tewerkgestelde vrouwen in de sector de mogelijkheid te bieden aan de slag te blijven wanneer door historische blootstelling de bloedwaarde zich nu al boven deze waarde bevindt

Het is essentieel dat we de zwangere werkneemster en het ongeboren kind beter beschermen dan nu het geval is. Lood, dat een reprotoxische stof is zonder veilige drempelwaarde voor blootstelling, heeft onder andere onomkeerbare nefaste gevolgen voor de hersenontwikkeling van het ongeboren kind. Er is wetenschappelijke evidentie en consensus over het verlies van meerdere IQ-punten als gevolg van een blootstelling aan lood. Voor dit effect kan geen veilige ondergrens van blootstelling vastgesteld worden. Geen enkele organisatorische, financiële of praktische overweging weegt op tegen de schade die door blootstelling aan lood wordt veroorzaakt voor de betrokken werkneemster, een (ongeboren) kind en de maatschappij.

Bovendien zijn er voldoende kennis en middelen beschikbaar om via technische en organisatorische preventiemaatregelen, met inbegrip van de nodige opleiding en ondersteuning van alle werknemers, de blootstelling voor de betrokken werkneemster aan lood dusdanig te beheersen dat de bloedwaarde 4,5 µg Pb/dl niet overschrijdt. Naar onze informatie uit meerdere ondernemingen van de sector moet het mogelijk zijn om hierin op vandaag te slagen. Goed wetend dat de 4,5 µg Pb/dl bloed onvoldoende de werkneemsters en het ongeboren kind beschermt tegen de schadelijke effecten, zijn we ervan overtuigd dat het instellen van deze biologische grenswaarde een eerste en belangrijke minimale stap is. De achtergrondwaarde van 3,16 µg Pb/dl bloed, zoals voorgesteld in het ontwerp van KB op een wetenschappelijke basis, lijkt in vele opzichten niet direct haalbaar, maar moet ondernemingen aansporen om op continue wijze de preventiemaatregelen aan te scherpen en kan als basis dienen voor een latere evaluatie van de grenswaarden voor vrouwen. We vragen dan ook om in tussentijd regelmatig, op basis van concrete meetgegevens de biologische grenswaarde opnieuw ter evaluatie voor te leggen en indien mogelijk naar beneden bij te stellen.

De toepassing van strikte, maar haalbare preventie maatregelen zal er in de toekomst precies voor zorgen dat we de tewerkstelling van vrouwen in de sector kunnen blijven verzekeren met een zo laag als mogelijk negatief effect op de gezondheid van de vrouw en het ongeboren kind.

De werknemersvertegenwoordigers vragen dat de Hoge Raad ten laatste tegen 31 december 2028 op basis van de binnen deze Raad verzamelde cijfers een evaluatie maakt en opnieuw een advies uitbrengt over een herziening van het wettelijk kader.

### **III. BESLISSING**

Overmaken van het advies aan de Minister van Werk.